

Digital brug af bogomslag

Redegørelse for baggrunden for og formålet med den nye rammeaftale og vejledning om brug af aftalen

Indhold

1. Om denne redegørelse og vejledning
2. Redegørelse for rammeaftalens baggrund og formål
 - 2.1. Retstilling
 - 2.2. Rettighedsklarering for brug af bogomslag
 - 2.3. KL-aftalen fra 2005
 - 2.4. Fremmed teknisk medhjælp – forsideservice
 - 2.5. Forhandlingerne om den nye rammeaftale
 - 2.6. Forhandlingsresultat
 - 2.7. Bibliotekernes behov for analog brug af bogomslag
 - 2.8. DDB's næste tiltag
3. Vejledning i brug af den nye rammeaftale
 - 3.1. Hvem er omfattet af aftalen
 - 3.1.1. Pædagogiske læringscentre (skolebibliotekerne)
 - 3.1.2. Fællestjenester
 - 3.2. Bibliotekernes tilslutning til rammeaftalen
 - 3.3. Hvilket materiale er omfattet af rammeaftalen
 - 3.4. Hvilken digital brug er omfattet af rammeaftalen
 - 3.4.1. Brug af bogomslag i biblioteksrummet og på brugernes mobile platforme
 - 3.4.2. Brug af bogomslag i kommunale rum
 - 3.4.3. Brug af bogomslag på sociale medier
 - 3.5. Kreditering
 - 3.6. Krav til gengivelse
 - 3.7. Brug af fremmed teknisk medhjælp

1. Om denne redegørelse og vejledning

En ny rammeaftale benævnt "Rammeaftale om gengivelse af bogomslag" giver folkebiblioteker, pædagogiske læringscentre (tidligere skolebiblioteker) og folkebibliotekernes fællestjenester (netjtjenester) adgang til digitalt at gengive bogomslag (bogforsider) på bibliotekerne, i kommunale rum og på bibliotekernes platforme, ligesom bogomslagene kan anvendes på en række sociale medier. Rammeaftalen blev indgået den 3. maj 2017 mellem på den ene side rettighedshaverorganisationerne Copydan Tekst og Node og VISDA (tidligere Copydan Billeder), og på den anden side Danskernes Digitale Bibliotek (DDB). Kulturministeriet

har ved afgørelse af 24. oktober 2017 godkendt, at der på det i rammeaftalen beskrevne område kan indgås aftale med aftalelicensvirkning. Hermed er rammeaftalen trådt i kraft, således at de enkelte biblioteker m.fl. kan anvende bogomslag på de i rammeaftalen fastsatte vilkår, når biblioteket (bibliotekskommunen) har tiltrådt rammeaftalen ved tilslutningsaftale med rettighedshaverorganisationen VISDA.

I første del af denne fremstilling gives en redegørelse for baggrunden for rammeaftalen, herunder for det opnåede forhandlingsresultat. Der redegøres endvidere for, hvordan den nye rammeaftale adskiller sig fra den tidligere gældende rammeaftale, og hvilken betydning den nye rammeaftale får for bibliotekernes fremtidige formidling ved brug af bogomslag. Der gives desuden en orientering om, hvilke andre tiltag DDB p.t. foretager vedrørende bibliotekernes formidling ved brug af bogomslag. Der gives også forslag til, hvad bibliotekerne stiller op med hensyn til brug af bogomslag, der ikke er omfattet af rammeaftalen, fx analog brug af bogomslag i trykte programmer i forbindelse med arrangementer, i foldere mv.

Den anden del af fremstillingen består af en vejledning om brug af bogomslag i overensstemmelse med de i rammeaftalen fastsatte vilkår. Der gives endvidere svar på spørgsmål om, hvordan de enkelte biblioteker (bibliotekskommuners) tilslutter sig rammeaftalen, og hvordan bibliotekerne og DDB kan søge at sikre, at også de pædagogiske læringscentre (skolebiblioteker) gør brug af rammeaftalen.

Det skal fremhæves, at de i redegørelsen og vejledningen givne udtalelser om den nærmere forståelse af bestemmelser i den nye rammeaftale og om de førte forhandlinger om rammeaftalen og det opnåede resultat alene er udtryk for DDB's opfattelse heraf. Det skal endvidere pointeres, at den nye rammeaftale skal ses som en dynamisk aftale, hvor ikke alle spørgsmål om bibliotekernes brug af bogomslag er afgjort én gang for alle. Begge parter's behov kan i sagens natur under den digitale udvikling hurtigt ændre sig, ligesom der kan opstå tvivlsspørgsmål, som parterne ikke har kunnet forudse ved rammeaftalens indgåelse, eller som først kan afklares, når rammeaftalen har været i kraft i nogen tid. Det fremgår således af den nye rammeaftales § 12, at aftaleparterne er enige om, at aftalen løbende skal evalueres, første gang et år efter ikrafttrædelsen bl.a. med henblik på drøftelser, ændringer og løsninger af eventuelle problematikker, herunder kreditering af billedkunstnere samt indberetning af gengivelse af bogomslag. Herudover evalueres aftalen forud for fornyelse af Kulturministeriets godkendelse, dvs. i udgangspunktet hvert andet år.

Som redegørelsen og vejledningen er disponeret, er det muligt at springe direkte til vejledningen om vilkårene for den konkrete brug af den nye rammeaftale og information om, hvordan bibliotekerne tilslutter sig rammeaftalen i pkt. 3.3.

2. Redegørelse for rammeaftalens baggrund og formål

2.1 Retsstillingen for digital brug af bogomslag

For at forstå baggrunden for den omhandlede rammeaftaleordning er det nødvendigt med en beskrivelse af retsstillingen i ophavsretten for brug af bogomslag.

Terminologi

I den nye rammeaftale er valgt betegnelsen "bogomslag" om det materiale, der gøres ophavsretlig brug af, og ikke "bogforsider", der nok ellers er den mere almindelig anvendte betegnelse. Det skyldes, dels at "bogomslag" er den i den hidtil gældende rammeaftale fra 2005 benyttede betegnelse for det omhandlede materiale, dels at betegnelsen "bogomslag" er mere omfattende end "bogforsider", idet der ved "bogomslag" ifølge den nye rammeaftales § 1 forstås bøgernes for- og bagsider, inklusive eventuelle for- og bagflapper samt indholdsfortegnelse, indeholdende såvel illustrationer som tekst. Der er endvidere i den nye rammeaftale med konsekvens anvendt betegnelser som "gengivelse", "gengiver" o.l. om den ophavsretlige brug, hvor 2005-rammeaftalen også i flæng anvendte betegnelser som "eksemplar fremstilling", "offentlig fremførelse" og "visning". Betegnelsen "gengivelse" er imidlertid en dækkende samlebetegnelse for alle de relevante digitale brugsmåder.

Retsstillingen i dansk ophavsret for brug af bogomslag må i det væsentlige anses for at være klar. Brug af bogomslag eller bogforsider er ganske vist ikke eksplicit omhandlet i ophavsretsloven eller dens forarbejder, og der ses heller ikke at foreligge nogen retsafgørelse, der direkte tager stilling til spørgsmålet. Men retsstillingen kan udledes af ophavsretslovens mere generelle bestemmelser om den ophavsretlige brug der er omfattet af ophavsmandens/rettighedshaverens eneret.

Bogomslag består typisk af en billeddel i form af en illustration, et foto e.l. og en tekstdel, der med bogomslagets bagside og eventuelle for- og bagflapper kan være mere omfattende end blot titlen på den pågældende bog. Billedet og teksten må anses for ophavsretligt beskyttet som henholdsvis et kunstnerisk og litterært værk i henhold til ophavsretslovens § 1, om end det kan diskuteres, hvorvidt tekstdelen er beskyttet, hvis den udelukkende består af en titel, og det kun er selve forsiden, der anvendes.

Ifølge ophavsretslovens § 2, stk. 1, består ophavsretsbeskyttelsen i en eneret til at råde over et værk ved at fremstille eksemplarer af det og at gøre værket tilgængeligt for almenheden, hvorved ifølge ophavsretslovens § 2, stk. 2, forstås at sprede eksemplarer af værket, at vise eksemplarer af værket offentligt og at fremføre værket offentligt. Ved digital brug af bogomslag foretages eksemplar fremstilling i form af kopiering fx ved upload på en server, ligesom bogomslag fremføres offentligt ved overføring til almenheden på internettet, jf. hertil ophavsretslovens § 2, stk. 4, nr. 1. Forholdet er stort set det samme for analog brug af bogomslag, hvor der sker eksemplar fremstilling ved fx et biblioteks brug af bogomslag i en trykt folder eller brochure, ligesom uddeling af disse kopier af bogomslag i foldere o.l. må anses for at udgøre offentlig visning.

Retten til at vise eksemplarer i ophavsretslovens § 20

Man kan med en vis føje spørge, hvorfor visning af bogomslag på en bibliotekshjemmeside ikke er omfattet af visningsretten vedrørende udgivne værker og eksemplarer af overtagne kunstværker i ophavsretslovens § 20 eller af en tilsvarende "digital visningsret", hvis det lægges til grund, at der ved visning af fysiske eksemplarer af bogomslag på biblioteket og visning af bogomslag på hjemmesiden i begge tilfælde kun er tale om "referencebrug". Der er jo grundlæggende ingen internationale forpligtelser, der tilsiger ophavsretlig beskyttelse over for et biblioteks visning af bogforsider på bibliotekets hjemmeside, jf. hertil fx 1064-betænkningen fra 1986, side 25 øverst, med henvisning til pkt. 6 i en WIPO-rekommandation. Man hældede endvidere i dansk ophavsret oprindeligt til, at visning af et værk på en computerskærm var offentlig fremførelse, men var efterfølgende frem til 2002-lovændringen i forbindelse med gennemførelse af INFOSOC-direktivet af den opfattelse, at der ved udsendelse

af kunstværker mv. i fjernsyn o.l. var tale om visning. Med 2002-lovændringen, der ophævede den dagældende ophavsretslovens § 20, stk. 2, blev det dansk ophavsretlige visningsbegreb revideret, således at begrebet nu alene omfatter visning af et fysisk eksemplar for en tilstedeværende kreds af personer. De former for visning, der var nævnt i den dagældende § 20, stk. 2, indgik herefter ikke i visningsbegrebet. Det blev i bemærkningerne til § 20 i 2002-lovændringen anført, at ophævelsen af ophavsretslovens § 20, stk. 2, ikke indebar nogen realændring i forhold til gældende ret. Den dagældende § 20, stk. 2 indeholdt en undtagelse til visningsretten i stk.1, der således ikke gjaldt for visning af eksemplarer af kunstværker i fjernsyn eller film, og som heller ikke gjaldt "eksemplarer af litterære eller musikalske værker", men kun vis værkets indhold ikke derved blev gjort tilgængeligt for almenheden. Det er derfor formentlig mere eller mindre tilfældigt, at retsstillingen i dag er, at et bibliotek ikke kan vise bogomslag på sin hjemmeside fx begrænset til anvendelse som "bestandsoplysning" e.l. Der er tale om mere end blot en akademisk diskussion, da det må antages, at en stor del af den digitale brug, som bibliotekerne igennem en længere periode har gjort af bogomslagene, har bestået i slet og ret at vise, at biblioteket har den pågældende bog til udlån.

Retsstillingen for bibliotekers digitale brug af bogomslag er således, at et bibliotek som enhver anden bruger skal have tilladelse fra ophavsmanden/rettighedshaveren til at anvende bogomslag digitalt, fx ved gengivelse af bogomslag på sin hjemmeside. Da eneretsbeføjelserne i ophavsretten primært har økonomisk karakter, hvilket bl.a. ses af, at der direkte i ophavsretsloven er fastsat bestemmelser om erstatning for uretmæssig udnyttelse af det beskyttede materiale, vil ophavsmandens eller rettighedshaverens tilladelse til brug af et givet værk derfor normalt kun kunne opnås mod betaling.

2.2 Rettighedsklarering for brug af bogomslag

Begrebsmæssigt taler man i snæver forstand om at klarere eller cleare rettigheder, når tilladelse fra rettighedshaver til brug ophavsretligt beskyttet materiale indhentes. I videre forstand sigter begrebet formentlig til en række processer eller transaktioner, som brugeren må foretage med det formål at indhente tilladelse til brug af materialet, fx identifikation af hvilke rettigheder der indgår i materialet, beskrivelse af den påtænkte brug, identifikation af de involverede rettighedshavere, kontakt til og drøftelse med rettighedshaverne om vilkårene for tilladelse etc.

Kollektive aftaler

Det ville være meget vanskeligt, hvis ikke umuligt, for brugere at klarere og for rettighedshavere at administrere rettigheder fx for brug af bogomslag, hvis der skulle klareres rettigheder individuelt ad hoc fra gang til gang for brug af hvert enkelt bogomslag eller bogomslag fra hvert enkelt forlag. Hvor der derfor er tale om brug af store mængder af værker, er det derfor nødvendigt at indgå kollektive aftaler mellem rettighedshavere og brugere om brugen af værkerne. Grundlaget herfor kan være, at ophavsretlige organisationer ved rettighedshavernes medlemskab af organisationen eller ved fuldmagter fra rettighedshaverne får mandat til at indgå generelle aftaler med brugere om brug af værker på et givet område. Der består endvidere i de nordiske lande et i ophavsretslovgivningen fastsat system for rettighedsklarering på bestemte områder ved aftalelicens. Kollektive aftaler forudsætter, at der findes ophavsretlige organisationer af rettighedshavere, som er repræsentative inden for de pågældende arter af værker eller generelt for alle involverede arter af værker. De forskellige rettighedshavere er i vidt omfang organiseret i interesseorganisationer eller rettighedshaverorganisationer, der typisk har etableret og er medlemmer af fælles rettighedsforvaltningsorganisationer som fx Copydan, KODA og GRAMEX. For indgåelse af kollektive aftaler medfører aftalelicenssystemet, at den kollektive aftale på visse lovbestemte vilkår også omfatter brug af værker, hvor rettighedshaverne hertil ikke er repræsenteret af den pågældende rettighedshaver- eller forvaltningsorganisation. At ophavsretsloven på et givet

område har fastsat bestemmelse om aftalelicens, betyder imidlertid ikke, at parterne har pligt til at indgå en kollektiv aftale på det pågældende aftalelicensområde.

Da individuel rettighedsklarering for brug af bogomslag mellem det enkelte bibliotek eller den enkelte bibliotekskommune og de involverede rettighedshavere ville være for omstændeligt og krævende for alle parter, blev der i 2005 indgået "Rammeaftale om eksemplarfremsstilling og offentlig fremførelse af bogomslag" mellem på den ene side KL på vegne af de kommunale biblioteker og på den anden side rettighedsforvaltningsorganisationerne Copydan Tekst og Node samt Copydan Billedkunst (nu VISDA).

2.3 KL-aftalen fra 2005

I rammeaftalen om brug af bogomslag fra 2005, der populært kaldes KL-aftalen, anvendtes en model, hvor KL kun forhandlede vilkårene for bibliotekernes brug af bogomslag, herunder prisen herfor, idet de enkelte biblioteker herefter skulle tilslutte sig rammeaftalen ved standardaftaler med rettighedsforvaltningsorganisationerne. Rettighedsforvaltningsorganisationerne varetog endvidere administrationen af rammeaftalen, hvilket primært har vedrørt opkrævning af betaling hos bibliotekerne og bibliotekernes tilslutning til rammeaftalen. Det kan altid diskuteres, om det er mest hensigtsmæssigt, at det er repræsentanter for rettighedshaverne eller brugerne, der står for opkrævning af betaling og anden administration af en rammeaftale. Hvis repræsentanter for brugerne selv sørger for at opkræve betaling mv., sådan at rettighedshaverne modtager den samlede betaling, kan det måske give en bedre pris for rammeaftalen, fordi vedkommende rettighedsforvaltningsorganisation sparer udgifter til administration. Om det reelt giver nogen besparelse for brugerne er dog nok tvivlsomt, da rettighedsforvaltningsorganisationerne er ret effektive til netop administration. I KL-aftalen anvendtes en betalingsmodel med betaling opgjort pr. borger i kommunen (0,07 øre med regulering) med en minimum- og maksimumbetaling. Der er efterhånden udviklet mange forskellige betalingsmodeller med diverse varianter for brug af ophavsretligt beskyttede værker i kollektive aftaler eller i licensordninger. Betalingsmodellen i KL-aftalen har den fordel, at den anvendes på en del områder og derfor er velkendt. Den kræver dog ofte tilpasning, da rammeaftalen ellers vil blive for dyr for de store kommuner.

Den i KL-aftalen anvendte model for administration af rammeaftalen og for betaling er videreført i den nye rammeaftale.

I KL-aftalen fra 2005 omfattede den ophavsretlige brug af bogomslag ret for kommunernes biblioteker til "på et givent biblioteks hjemmeside at gengive på samme tid (...) en eksemplarfremsstillet bogforside både som bestandsoplysning og i forbindelse med bibliotekets præsentation af bestemte genrer og/eller forfattere/temaer mv."

I de efterfølgende år fik bibliotekerne behov for andre anvendelsesmuligheder for bogomslag i deres formidling af litteratur. KL-aftalen gav for det første ikke mulighed for digital brug i biblioteksrummet som sådan, fx på storskærme, infostandere mv. Endvidere var bibliotekerne i KL-aftalen underlagt forholdsvis strenge krav om brug af bogomslagene i en bestemt opløsningsgrad mv. Det var desuden et problem, at bibliotekernes brug af bogomslag i vidt omfang beroede på fuldmagtsgrundlag, dvs.

på de involverede rettighedsforvaltningsorganisationernes indhentning af fuldmagter fra de pågældende rettighedshavere, fx forlagene, idet der dengang ikke i ophavsretsloven var mulighed for indgå aftale med aftalelicensvirkning for brug af bogomslag. Dette medførte, at nogle bogomslag slet ikke måtte bruges, og at bibliotekerne derfor i et vist omfang manglede bogomslag i formidlingen. Endvidere skulle den teknisk fremmede medhjælp DBC ved skanning af bogomslag løbende tjekke, om der forelå fuldmagt til brug af de pågældende bogomslag. Det var desuden kun begrænset adgang til, som alternativ til den ressourcekrævende skanning, at fremskaffe bogomslag fra en distributør e.l., da bibliotekerne ikke mere generelt havde adgang til at bruge bogomslag, men kun til de bogomslag, der var givet fuldmagt til at anvende.

2.4 Fremmed teknisk medhjælp – forsideservice

På grundlag af KL-aftalen i egenskab af fremmed medhjælp for de kommunale biblioteker etablerede DBC en forsideservice, der er det tekniske grundlag for bibliotekernes formidling ved brug af bogomslag. De enkelte biblioteker har tilsluttet sig forsideservicen i en abonnementsordning. Bibliotekerne trækker bogomslag fra DBC' register til brug på bibliotekernes hjemmesider mv. For visse tjenester (netpunkt, DanBib og bibliotek.dk), som DBC varetager drift og udvikling af, og som ikke ifølge KL-aftalen blev betragtet som fællestjenester, havde DBC indgået en særskilt betalingsaftale med rettighedsforvaltningsorganisationerne.

2.5 Forhandlingerne om en ny rammeaftale

I 2016 gav KL Danskernes Digitale Bibliotek (DDB) mandat til at forhandle en ny rammeaftale om brug af bogomslag med rettighedsforvaltningsorganisationerne Copydan Tekst og Node samt VISDA. Sammen med DDB deltog også en repræsentant for den teknisk fremmede medhjælp DBC for at bistå DDB i drøftelserne om de mere it-tekniske aspekter af bibliotekernes brug af bogomslag.

For DDB var det et hovedformål med at indlede forhandlinger om en ny rammeaftale for brug af bogomslag, at der under rammeaftalen kunne indgås aftaler med aftalelicensvirkning, hvilket der siden 2008-lovændringen var fastsat generel hjemmel til i ophavsretsloven. Parterne blev hurtigt enige om at indhente Kulturministeriets godkendelse heraf, når rammeaftalen var færdigforhandlet. Da DDB's oplæg til forhandlingerne imidlertid indebar radikale ændringer af vilkårene for bibliotekernes brug af bogomslag i forhold til KL-aftalen, kom forhandlingerne til at tage tid, da det var nødvendigt, at parterne grundigt drøftede vilkårene for de af DDB ønskede nye anvendelsesmuligheder. Forhandlingerne angik bl.a. forhold, som baglandet hos rettighedshavere traditionelt har haft en forsigtig tilgang til, fx spørgsmål om opløsningsgrad mv. for brug af bogomslag og om brug af bogomslagene på de sociale medier. Med hensyn til brug af ophavsretligt beskyttede værker på de sociale medier har diverse sociale medier i vidt omfang hidtil i realiteten blokeret herfor ved i vilkårene for brug af det pågældende sociale medie at hævde ejendomsret til det materiale, der uploades på mediet. Imidlertid drøftede parterne under forhandlingerne retsstillingen for brug af ophavsretligt beskyttet materiale på sociale medier, der i dag formentlig må antages at være, at en rettighedshaver kan få fjernet materiale fra et socialt medie, hvis anvendelse af materialet er uretmæssig. Men parterne er enige om at arbejde tæt sammen for at løse eventuelle problemer i forhold til den aftalte brug af bogomslag.

Mens forhandlingerne forløb smidigt, når det gjaldt rammerne for selve brugen af bogomslag under forskellige brugsscenarier, var der betydelig afstand mellem parterne med hensyn til prissætningen af rammeaftalen.

DDB havde forud for forhandlingerne foretaget undersøgelse af, hvorvidt der blev opkrævet betaling i andre europæiske lande for at anvende bogomslag eller bogforsider på bibliotekernes hjemmesider. Især havde man interesseret sig for forholdene i Norge og Sverige. Det var ikke umiddelbart muligt at finde frem til noget land i Europa, hvor bibliotekerne betalte for digital visning af bogomslag e.l. Men i Norge og Sverige syntes forholdene dog at være, at adgangen til digital brug af bogomslag var begrænset til visning på bibliotekernes hjemmesider e.l., og ikke omfattede videre eksponering digitalt i biblioteksrummet, på andre medier etc. DDB havde endvidere hørt bibliotekerne bredt om deres ønsker til anvendelse af bogomslag uden at angive begrænsninger. Bibliotekerne havde meldt tilbage med ønsker om også at kunne anvende bogomslagene digitalt i biblioteksrummet i videst muligt omfang, brug af bogomslagene på de mest udbredte sociale medier samt analog brug på plakater, i foldere, programmer til litterære arrangementer mv.

I forhandlingerne om prissætningen gjorde DDB gældende, at der ikke skulle betales for, at bibliotekerne viser bogomslag på deres hjemmesider, hvilket primært sker for at generere udlån. Bibliotekerne anskaffer mange bøger, som de så yderligere skal betale for at vise i forbindelse med deres udlånsvirksomhed. Det var formentlig kun i Danmark, at bibliotekerne betalte for digital visning af bogomslag. Endvidere betalte bibliotekerne ellers ikke for digital brug af bogomslag o.l. på andre områder. I forbindelse med udlån af e-bøger og netlydbøger på eReolen.dk betaltes således ikke for brug af forsider eller andet lignende materiale, som blev stillet gratis til rådighed af forlagene. Hvis et forlags e-bøger ikke havde forsider o.l. ville bøgerne nok heller ikke blive valgt af lånerne i konkurrence med e-bøger med forsider. Det var desuden DDB's indtryk, at for nyere bogomslag var det forlagene, der fuldt ud havde rettighederne til bogomslagene, og en del forlag var indstillet på, at der ikke skulle opkræves betaling for, at bibliotekerne viser bogomslag på deres hjemmesider. Bibliotekerne ville derimod gerne betale for at få en række anvendelsesmuligheder ud over brug af bogomslag på hjemmesiden bestående i brug i biblioteksrummet og i andre kommunale rum, brug på sociale medier samt analog brug ved at anvende bogomslagene i foldere, brochurer, programmer o.l. Den pris, som bibliotekerne havde betalt for KL-rammeaftalen på samlet ca. kr. 500.000 skulle være billigere, og betalingen skulle være for de nævnte anvendelser. En nedsættelse af prisen kunne ske ved en anden fordeling af vederlaget mellem forlagene og billedkunstnerne.

Forhandlingerne førtes i hovedsagen med rettighedsforvaltningsorganisationen VISDA, der repræsenterer billedkunstnerne og fotografer. VISDA anførte bl.a., at det fulgte af ophavsretslovgivningen i Danmark, at digital brug af bogomslag krævede tilladelse fra rettighedshaverne. Bibliotekerne havde i en lang årrække betalt for visning af bogomslag på deres hjemmesider, som for øvrigt ikke kun havde handlet om at oplyse om, at de pågældende bøger kunne lånes, men også om brug af bogomslag i forbindelse med temaer/forfatterarrangementer mv. i bibliotekernes interesse. Nu ønskede bibliotekerne udvidede anvendelsesmuligheder til en reduceret pris. Dette var helt uacceptabelt for rettighedshaverne, hvor vederlag fra

bl.a. KL-rammeaftalen sammen med andre aftaler repræsenterede supplerende indtægter til en lavindkomstgruppe som billedkunstnere m.fl. Kunstnerne havde endvidere i vidt omfang ikke fået betaling af forlagene for en sådan videregående brug af deres værker.

Selv efter at parterne var blevet enige om at holde analog brug ude af rammeaftalen, var det vanskeligt at nå til enighed om prissætningen. Da det må antages, at mange forlag har alle rettighederne til nyere bogomslag, overvejede DDB en kort overgang, hvorvidt bibliotekerne måske skulle opsiges KL-rammeaftalen, sådan at DDB i stedet skulle søge at indgå aftale med forlagene om bibliotekernes brug af bogomslagene. Et sådant drastisk skridt ville imidlertid både "gidseltage" bibliotekerne, der ville blive afskåret fra at kunne anvende mange bogomslag og kunstnerne, der ville gå glip af betaling for brug af deres værker, indtil parterne kunne blive enige om prisen for en ny rammeaftale. Det måtte derfor kræve, at prisen for rammeaftalen var helt uacceptabel høj. Da det sidste prisudspil lød på en forhøjelse på 10 pct. i forhold til prisen for KL-rammeaftalen for udvidede muligheder for brug af bogomslag helt generelt i biblioteksrummet og desuden under visse begrænsninger i andre kommunale rum, på bibliotekernes forskellige platforme, herunder på brugerne mobile platforme, og på en række sociale medier, accepterede DDB prisen og indgik den nye rammeaftale med rettighedsforvaltningsorganisationerne.

Inddragelse af bibliotekerne

I forbindelse med forhandlingerne om en ny rammeaftale hørte DDB bibliotekerne om deres ønsker til fremtidig brug af bogomslag. Endvidere rådførte DDB sig undervejs med enkelte biblioteker, som tidligere eller aktuelt havde givet input til DDB's overvejelser vedrørende forhandlingerne om rammeaftalen. DDB er således stor tak skyldig til Horsens Biblioteker for input om behovet for anvendelse af bogomslag på sociale medier samt for gennemlæsning af forskellige versioner af aftaleudkastet, og til Aalborg Biblioteker for en gennemlæsning af aftaleudkastet i den sidste version, hvorved diverse misforståelser og uklarheder blev fjernet.

Generel aftalelicens

Der er grund til at knytte nogle bemærkninger til, at rettighedsforvaltningsorganisationen Tekst og Node af Kulturministeriet er godkendt til at indgå aftaler med aftalelicensvirkning på det nye rammeaftale beskrevne område. For bibliotekernes brug af bogomslag betyder dette i praksis groft sagt, at der helt generelt kan anvendes bogomslag, og ikke kun bogomslag, der er omfattet af indhentede fuldmagter. Rettighedsforvaltningsorganisationen skal således ikke indhente den enkelte rettighedshavers tilladelse. Den enkelte rettighedshaver skal selv henvende sig og nedlægge forbud, hvis rettighedshaveren ikke vil tillade brug af pågældende bogomslag.

2.6 Forhandlingsresultatet

DDB finder, at der er opnået et meget tilfredsstillende forhandlingsresultat med den nye rammeaftale. Med aftalelicensvirkningen får bibliotekerne adgang til at bruge flere bogomslag og med de nye anvendelsesmuligheder ret til at bruge bogomslagene væsentligt mere for en rimelig prisforhøjelse. Det kan imod forhandlingsresultatet indvendes, at DDB tidligere har lovet bibliotekerne at gøre brugen af bogforsider billigere, men med den nye rammeaftale stiger bibliotekernes udgifter hertil med 10 pct. Hertil kan anføres, at den nye rammeaftale omfattet af aftalelicens udgør et grundlag for at omlægge det it-tekniske set up for bibliotekernes brug af bogomslag, sådan at skanning eller eventuelt affotografering af bogomslagene kan reduceres

betydeligt, idet bogomslag i stedet kan tilvejebringes som filer e.l. Dette forventes samlet at give en væsentlig besparelse for bibliotekernes brug af bogomslag.

2.7 Bibliotekernes behov for analog brug af bogomslag

Den nye rammeaftale omfatter ikke analog brug af bogomslag. Hvis et bibliotek derfor vil anvende bogomslag i programmer for arrangementer, på plakater til ophængning i biblioteksrummet eller andre steder, i brochurer, i foldere e.l., skal der indhentes tilladelse fra rettighedshaver. En mulighed er at indhente tilladelsen fra rettighedsforvaltningsorganisationen VISDA, som anvender tariffer for forskellige analoge og digitale udgivelsestyper. Det er DDB's indtryk, at bibliotekerne som oftest vil have behov for at anvende nyere bogomslag analogt. I så fald kan forholdet meget vel være, at forlagene er indehavere af alle rettighederne til de pågældende bogomslag. Hvis et forlag har interesse i et givet arrangement, er det derfor muligt, at forlaget gratis vil give tilladelse til brug af diverse materiale fra forlaget, herunder bogomslag, i bibliotekets programmer, brochurer o.l. Det er endog muligt, at forlagene selv vil bekoste og stå for distribution af sådanne materialer til brug ved litteraturfestivaler e.l.

DDB skal i den forbindelse henlede opmærksomheden på lov nr. 490 af 7. juli 2006 om kommuners og regioners anvendelse af fast ejendom og løsøre til brug for reklamer og andre, der giver hjemmel til, at kommuners sælge reklameplads, at reklamer kan opsættes etc. i bibliotekets rum. Det er muligt, at forlag vil være interesseret i at reklamere i materiale for arrangementer, som bibliotekerne afholder eller deltager i afholdelsen af.

2.8 DDB's næste tiltag

DDB har sideløbende med forhandlingerne om en ny rammeaftale drøftet en fremtidig forsideservice med den hidtidige teknisk fremmede medhjælp DBC. Det er efter indgåelse af rammeaftalen endvidere lykkedes at få etableret en løbende levering af digitale bogomslag, sådan at den teknisk fremmede medhjælp for bibliotekerne fremover kan reducere ressourceforbruget til skanning eller tilsvarende omstændelig eksemplar fremstilling af bogomslag. Dette giver mulighed for en omfattende omlægning af den hidtidige forsideservice, hvor den fremtidige drift og udvikling af en sådan service nøje må overvejes. Det forhandles p.t., hvem der fremover skal fungere som teknisk fremmed medhjælp for bibliotekerne og på hvilke vilkår.

DDB vil endvidere se på klarering af rettigheder til brug af andre forsider eller omslag til de ikke-boglige materialer, fx musik, film, spil m.fl. med henblik på også løbende at kunne få disse omslag leveret digitalt

3. Vejledning i brug af den nye rammeaftale

3.1 Hvem er omfattet af rammeaftalen?

Rammeaftalen gælder for de kommunale biblioteker, nationale fællesbibliotekstjenester og andre fællestjenester, hvor kommunale biblioteker, der er tilsluttet rammeaftalen deltager.

3.1.1 Pædagogiske læringscentre (skolebiblioteker)

Det er i rammeaftalen præciseret, at en kommunes pædagogiske læringscentre (skolebiblioteker) også er omfattet af rammeaftalen. Det pædagogiske læringscenter kan således anvende rammeaftalen helt på samme måde som kommunes folkebibliotek, når bibliotekskommunen (folkebiblioteket) er tilsluttet rammeaftalen.

Det pædagogiske læringscenter vil således i forbindelse med omtale af temadage, nye indkøbte materialer, pensum på skolens hjemmeside kunne anvende bogomslag i sin formidling, digitalt i skolens rum, på visse sociale medier etc.

DDB vil søge at orientere de pædagogiske læringscentre om rammeaftalen, men skal tillige opfordre folkebibliotekerne til lokalt, at informere kommunens pædagogiske læringscentre om, at de også kan benytte bogomslag i henhold til rammeaftalen, forudsat at bibliotekskommunen (folkebiblioteket) har tilsluttet sig rammeaftalen.

3.1.2 Fællestjenester

Ifølge rammeaftalens § 1 er også fællestjenester af national karakter omfattet af rammeaftalen. Ved begrebet fællestjeneste forstås i den forbindelse en platform, der administreres af DDB på KL og statens vegne og anvendes af bibliotekernes brugere i forbindelse med bestilling og lån af materialer. Hovedeksemplet på en sådan fællestjeneste er bibliotek.dk. En fællestjeneste er endvidere en database for bibliotekerne eller en adgang til bibliotekernes databaser for bibliotekarere. Hovedeksempler herpå er henholdsvis DanBib og Netpunkt. Endelig kan en fællestjeneste af national karakter også være en platform, hvorfra et eller flere biblioteker driver en bibliotekstjeneste med henblik på formidling af bibliotekernes materialer og tilbud og/eller udlån af bibliotekernes materialer, og hvor over halvdelen af bibliotekerne er tilsluttet bibliotekstjenesten. Eksempler på sådanne tjenester er bibliotekernes net tjenester Biblo.dk, eReolen.dk og Litteratursiden.dk. Når tjenesten eReolen.dk eksplicit er nævnt i rammeaftalen, selvom denne tjeneste ikke anvender bogomslag, der er blevet skannet ind via forsideservice eller leveret til forsideservice via distributør, skyldes det, at tjenesten eReolen.dk herved får mulighed for at anvende bogomslag, som tjenesten har foretaget skanning eller anden eksemplar fremstilling af i forbindelse med digitalisering af fysiske bøger.

For at en fællestjeneste er omfattet af rammeaftalen, skal et i rammeaftalen angivet antal i fællestjenesten deltagende biblioteker have tilsluttet sig rammeaftalen. Er det fx en fællestjeneste med kun op til 20 deltagende biblioteker, der således ikke har national karakter, skal mindst 1/3 af de deltagende biblioteker have tilsluttet sig rammeaftalen. For fællestjenester, herunder fællestjenester af national karakter, med over 40 deltagende biblioteker, skal mindst 3/4 af de deltagende biblioteker have tilsluttet sig rammeaftalen.

Det er sigtet med bestemmelserne i rammeaftalen om fællestjenester at undgå dobbeltbetaling for bibliotekerne for brug af bogomslag,

3.2 Bibliotekernes tilslutning til rammeaftalen

For at kunne bruge bogomslag digitalt på de i rammeaftalen anførte vilkår i sin formidling af litteratur, arrangementer, skal den enkelte bibliotekskommune tilslutte sig rammeaftalen.

Det er de enkelte bibliotekskommuner (bibliotekerne), der skal tilslutte sig rammeaftalen. Hverken de pædagogiske læringscentre (skolebibliotekerne) eller bibliotekernes fællestjenester skal selvstændigt tilslutte sig. De er automatisk omfattet af rammeaftalen, når bibliotekerne har tilsluttet sig.

Tilsagn om tilslutning til rammeaftalen skal meddeles af en person, der er tegningsberettiget til at binde pågældende bibliotekskommune. Tilsagn skal sendes til VISDA's hovedmail mail@visda.dk hvorefter tilslutningen registreres i deres system.

VISDA har oplyst DDB om, at samtlige bibliotekskommuner er tilsluttet KL-rammeaftalen fra 2005, hvorfor et simpelt tilsagn fra hver bibliotekskommune er tilstrækkelig for tilslutning til den nye rammeaftale. Tilsagnet kan formuleres på følgende måde:

X bibliotekskommune vil tilsluttes Rammeaftalen om gengivelse af bogomslag fra 2017 med virkning fra xx.xx.2018.

Fra X bibliotekskommune, titel & navn (tegningsberettiget)

Når en bibliotekskommune er tilsluttet, sender VISDA en bekræftende tilbagemelding, med et link til rammeaftalens hovedvilkår, herunder en oversigt over aftalens muligheder, pris og fakturering.

Det er vigtigt, at bibliotekskommunerne hurtigst muligt tilslutter sig den nye rammeaftale for fortsat at kunne anvende bogomslag og for at kunne tage de nye brugsmuligheder i anvendelse.

Hvis en bibliotekskommune har spørgsmål angående tilslutning eller generelle kommentarer til rammeaftalen, kan der rettes henvendelse til:

Danskernes Digitale Bibliotek
H. C. Andersens Boulevard 2
1573 København V.
DDB: +45 33954200
ddb@slks.dk

3.3 Hvilket materiale er omfattet af rammeaftalen?

Rammeaftalen omfatter brug af bogomslag. Ved "bogomslag" forstås ifølge den nye rammeaftales § 1 bøgernes for- og bagsider, inklusive eventuelle for- og bagflapper samt indholdsfortegnelse, indeholdende såvel illustrationer som tekst.

Det bemærkes, at gengivelse af kunstværker, illustrationer, tegninger, fotografier mv. som forefindes inde i selve udgivelsen, ikke er omfattet af aftalen og kræver særskilt samtykke for rettighedshaver, jf. hertil rammeaftalens § 5. Copydan Tekst & Node vil være behjælpelig med disse oplysninger.

3.4 Hvilken digital brug er omfattet af rammeaftalen?

Rammeaftalen omfatter som hidtil digital brug af bogomslag på bibliotekernes hjemmesider og på fællestjenester, hvor bogomslagene bredt kan anvendes til formidling af bøger, præsentation af forfattere og i forbindelse med information om litterære arrangementer.

Herudover kan de nye digitale anvendelsesmuligheder for brug af bogomslag inddeles i tre grupper: 1) digital brug af bogomslag på alle bibliotekets platforme i biblioteksrummet og på biblioteksbrugernes mobile platforme, 2) digital brug af bogomslag i andre kommunale rum og 3) brug af bogomslag på de i rammeaftalens bilag 1 angivne sociale medier.

3.4.1 Brug af bogomslag i biblioteksrummet og på brugernes mobile platforme

Enhver digital brug af bogomslag i biblioteksrummet er tilladt. Det gælder fx brug af bogomslag på storskærme, digitale fotorammer, standere, interaktive gulve og lofter og andre digitale installationer. Den i rammeaftalens § 1, stk. 2, nr. 3 givne opregning af digitale brugsmåder er således kun eksempler og andre måder at anvende bogomslag på digitalt i biblioteksrummet er også omfattet af rammeaftalen.

Med hensyn til brugernes mobile platforme er i rammeaftalens § 1, stk. 2, nr. 3 fastsat bestemmelse om, at bogomslag kun må anvendes på brugernes mobile platforme, gengivelsen af bogomslagene svarer til gengivelsen på bibliotekets hjemmeside. Der er tale om en regel, der værner rettighedshaverne mod mere intensiv udnyttelse af de enkelte værker, og som måske ikke er helt klart formuleret. Der stilles ikke med bestemmelsen krav om, at en mobilløsning kun må anvende bibliotekets hjemmeside, men der må ikke fx sendes indhold e.l. til brugernes mobiltelefoner, der har karakter af reklame for bibliotekets arrangementer, hvor et enkelt eller enkelte bogomslag eksponeres.

Det bemærkes, at brug af bogomslag ikke længere er omfattet af rigide krav om en bestemt opløsningsgrad mv. Det anføres i den nye rammeaftale § 3 om krav til gengivelsen af bogomslagene, at billedopløsningen ikke må være højere end nødvendigt for den aktuelle visning, dvs. en opløsning som ikke muliggør professionel reproduktion. Bestemmelsen skal ikke forstås sådan, at bibliotekerne i en eller anden udstrækning skal gengive bogomslagene "uprofessionelt" eller ikke må gengive dem så flot som andre e.l. Bibliotekerne skal blot i videst muligt omfang sikre, at andre ikke gør brug af billederne i en god billedopløsning. Det er også i det lys, man skal se bestemmelsen i rammeaftalens § 3, hvorefter bibliotekerne frit kan anvende et for bibliotekernes passende format ved digital brug af bogomslag i biblioteksrummet og andre kommunale rum, fx på storskærme, hvis biblioteket har lagret formatet i et teknisk sikkert og lukket miljø.

3.4.2 Brug af bogomslag i kommunale rum

Ifølge rammeaftalens § 1, stk. 2, sidste afsnit, er det også tilladt at anvende bogomslag digitalt i kommunale rum, fx i kommunale svømmehaller, borgerservice, kommunale kulturhuse o.l. Dette gælder dog med det forbehold, at bogomslagene naturligvis ikke må anvendes i politisk eller religiøs sammenhæng. Endvidere må bogomslagene ikke anvendes i kommerciel sammenhæng som fx reklame. Det betyder ikke, at biblioteket ikke må anvende bogomslag i kommunale rum til at informere om bibliotekets arrangementer, selvom biblioteket i en vis forstand herved kan siges at reklamere for det pågældende arrangement. Der vil imidlertid i en sådan situation ikke være tale om, at biblioteket udøver kommerciel virksomhed. Brug af bogomslag i kommunale rum må desuden ikke ske i en sammenhæng, som biblioteket eller kommunen ellers sædvanligvis tager betaling for hos kommercielle

aktører. Der sigtes til det måske ret teoretiske scenarie, at biblioteket i kommunale rum anvender bogomslag til at gøre borgerne opmærksomme på arrangementer i konkurrence med private aktørers kulturtilbud, og hvor de private aktører må betale kommunen for at få reklameplads.

3.4.3 Brug af bogomslag på sociale medier

Rammeaftalens § 1, stk., 3 giver bibliotekerne ret til at gengive bogomslag på bibliotekernes egne undersektioner på de sociale medier omfattet af rammeaftalens bilag 1. De omfattede sociale medier er:

- Facebook
- Instagram
- Snapchat
- Youtube
- Twitter

Det er formentlig en af de første gange, at offentlige institutioner får mere generel adgang til at anvende ophavsretligt beskyttede værker på diverse sociale medier. Parterne har derfor aftalt nøje at følge, dels hvordan retsstillingen for brug af billeder på sociale medier udvikler sig, dels hvordan bogomslagene anvendes på de omfattede sociale medier.

Det er tilladt, at biblioteket på de omfattede sociale medier bruger bogomslag i sin formidling på samme måde som på bibliotekets hjemmeside. Bogomslagene må heller ikke på de sociale medier anvendes i politisk eller religiøs sammenhæng. De må endvidere ikke anvendes til udsendelse af reklamer eller til direkte eller indirekte kommerciel brug.

3.5 Kreditering

Bestemmelserne i rammeaftalens § 2 om kreditering angår rettighedshaveres navneangivelses- og respektret jf. ophavsretsloven § 3, stk. 1 og 2. Ved digital gengivelse af bogomslag skal bibliotekerne sikre, at rettighedshaverne krediteres i umiddelbar tilknytning til gengivelsen, så vidt det er muligt.

Man kan her rejse det spørgsmål, hvorfor der i rammeaftalen eksplicit stilles krav til bibliotekernes overholdelse af ophavsretslovens bestemmelser om kreditering, når disse regler ikke synes at blive håndhævet særlig intensivt over for andre aktører på området? Svaret er, at det er rimeligt at stille krav om, at bibliotekerne som offentlige myndigheder fuldt ud lever op til de ophavsretlige regler om kreditering. Der er dog samtidig forståelse hos rettighedshaverne for, at det p.t. vil være uoverkommeligt for bibliotekerne at kreditere rettighedshaverne bedst muligt. Optimalt sker krediteringen ved, at forlagets navn, navn på forfatter til titlen og ophavsmand til bogomslaget (billedkunstner eller fotograf) angives på en synlig måde i umiddelbar tilknytning til gengivelsen.

Problemet er imidlertid, at det p.t. ikke indgår i de nationalbibliografiske fortegnelser over bøger, hvem der er ophavsmand til værker af billedkunst på bøgernes omslag. Det er derfor ikke muligt for bibliotekerne uden et stort ressourceforbrug at angive billedkunstnerens navn ved brug af bogomslag på hjemmesider etc. Med det manglende registreringsmæssige grundlag er det således ikke muligt at foretage optimal kreditering, fx i forsidekarrusel på hjemmesiderne o.l. DDB har over for rettighedshaverne erklæret at ville arbejde for tilvejebringelse af det

registreringsmæssige grundlag, sådan at der kan findes en løsning for bedst mulig kreditering. DDB vil endvidere arbejde tæt sammen med den teknisk fremmede medhjælp om en hensigtsmæssig teknisk løsning på krediteringsproblemet ved digital brug af bogomslag i de forskellige brugssituationer.

Som de sociale medier anvendes på nuværende tidspunkt vil det i mange tilfælde være vanskeligt for bibliotekerne at leve op til kravene om kreditering. DDB vil derfor arbejde for at tilvejebringe en standardiseret krediteringsmulighed for bibliotekerne ved brug af bogomslag på de sociale medier. Indtil en sådan standardiseret løsning er fundet, bør bibliotekerne tilstræbe som kreditering at anvende linking til bogtitlen, eventuelt til bibliotekets underside med bogtitlen.

Det er imidlertid ikke ved enhver brug af bogomslag, at der skal ske kreditering. Det må antages, at der ikke kræves kreditering ved gengivelse af bogomslag af mere tilfældig karakter.

Hvis et enkelt eller enkelte bogomslag eksponeres på de sociale medier, skal biblioteket angive alle krediteringsoplysninger om bogomslaget, medmindre oplysningerne hverken fremgår af publikationens forside, bagside, kolofon, billedtekst eller andet tilgængeligt sted på publikationen.

Der gives nedenfor to eksempler for at belyse spørgsmålet om kreditering på de sociale medier:

Eksemplet t.v. er et opslag fra Facebook, hvor enkelte bogomslag ikke er eksponeret og bogomslagene anvendes ikke i formidling af et tema, et forfatterskab e.l., men indgår i en sammenstilling eller bunke af bøger af tilfældig karakter. Her må det antages, at gengivelsen er af tilfældig karakter og ikke kræver kreditering.

Eksemplet t.v. er et opslag fra Instagram, hvor gengivelsen af bogomslaget er knyttet til et brugt hashtag #Bookface. Her bliver et enkelt bogomslag eksponeret. Uanset at det anvendes med det formål at skabe et humoristisk "maskebillede", er bogomslaget eksponeret på en måde, der gør, at alle krediteringsoplysninger skal gives i teksten ved siden af eller under billedet.

3.6 Krav til gengivelsen

Brug af bogomslag er med den nye rammeaftale ikke længere er omfattet af rigide krav om en bestemt opløsningsgrad o.l. Det anføres i den nye rammeaftales § 3 om krav til gengivelsen af bogomslagene, at billedopløsningen ikke må være højere end nødvendigt for den aktuelle visning, dvs. en opløsning som ikke muliggør professionel

reproduktion. Bestemmelsen skal ikke forstås sådan, at bibliotekerne i en eller anden udstrækning skal gengive bogomslagene "uprofessionelt" eller ikke må gengive dem så flot som andre e.l. Bibliotekerne skal blot i videst muligt omfang sikre, at andre ikke gør brug af billederne i en god billedopløsning. Det er derfor endvidere anført, at der skal anvendes et beskyttet format (pdf eller tilsvarende), sådan at de enkelte elementer af billede og tekst (fx på for- og bagflapper) ikke kan adskilles umiddelbart af brugeren eller billedsøgemaskiner.

Det er også i det lys, man skal se bestemmelsen i rammeaftalens § 3, hvorefter bibliotekerne frit kan anvende et for bibliotekernes passende format ved digital brug af bogomslag i biblioteksrummet og andre kommunale rum, fx på storskærme, hvis biblioteket har lagret formatet i et teknisk sikkert og lukket miljø.

Der gælder endvidere de krav til brug af bogomslag, at bogomslagene skal gengives i deres helhed og ikke må beskæres, ændres eller forvanskes. Uanset at det undertiden kan være en vanskelig vurdering, om en konkret brug af bogomslag tilsidesætter disse krav, er det væsentligt, at bibliotekerne er opmærksomme på kravene. Da grænsen for hvordan man må bruge bogomslag i forskellige sammenhænge, uden at det strider imod rammeaftalens krav til gengivelsen, er svær at fastlægge i juridiske sproglige termer, har parterne under forhandlingerne om rammeaftalen drøftet spørgsmålet ved anvendelse af nogle konkrete eksempler. Nedenfor er givet eksempler på brug af bogomslag, der må antages at opfylde kravene til gengivelse af bogomslag, og et enkelt eksempel, hvor dette må antages ikke at være tilfældet.

Eksempler på gengivelse af bogomslag på sociale medier

T.v. er givet eksempler på brug af bogforsider lagt på bibliotekets Facebook side, Brugen af bogomslag overholder kravene til gengivelse.

T.v. et eksempel på brug af en bogforside i tilknytning til en anmeldelse af bogen, lagt på bibliotekets Facebook side. Eksemplet overholder kravene til gengivelse.

T.h. eksempler på brug af bogomslag uploadet til bibliotekets Instagram-profil. Eksemplerne overholder kravene til gengivelse.

T.v. et eksempel på gengivelse af bomslag fra bibliotekets Facebook side med en fremhævning af et citat fra bogen på bogomslaget. Dette må antages at stride imod rammeaftalens § 3 om krav til gengivelse, idet bogomslaget, når det vises sådan, skal gengives i sin helhed og ikke må beskæres, ændres eller forvanskes. Fremhævning af citatet fra bogen beskærer og ændrer billedet.

3.7 Brug af fremmed teknisk medhjælp

De af rammeaftalen omfattede biblioteker, pædagogiske læringscentre og bibliotekernes fællestjenester kan ifølge rammeaftalens § 8 anvende tredjemand som fremmed medhjælp for teknisk at muliggøre den i aftalen hjemlede gengivelse. Det er i så fald bibliotekerne m.fl./DDB der er ansvarlige for, at den fremmede tekniske medhjælp overholder bestemmelserne i rammeaftalen ved sin tekniske bistand.

I rammeaftalen fastslås det, at den fremmede tekniske medhjælp ikke i henhold til rammeaftalen har nogen selvstændig licens eller ret til brug af bogomslag. Hvis rammeaftalen ophører, og bibliotekerne skal ophøre med brug af bogomslag, er bibliotekerne m.fl./DDB endvidere ansvarlige for, at den fremmede tekniske medhjælp også ophører med enhver brug af bogomslag, herunder at den fremmede tekniske medhjælp sletter databaser med opbevarede filer mv. af bogomslag.